

SAKSFREMLEGG

KU-HEMNES
Møte 20.04.2018

Sak 015/18 Notat vedr. kommunens behandling av hastesaker

Dokumenter:

- Notat datert 11.04.2018 fra KomSek Nord IKS til KU vedr. «Behandling av hastesaker etter kommuneloven §13».

Saksorientering:

Ved KUs behandling i møte 13.10.2017 (KU-sak 043/17) av prosjektplanen for gjennomføring av forvaltningsrevisjon innen kommunens vedtaksoppfølging, ytret KU ønske om at også bruken av hasteparagraf (kommunelov §13) ble undersøkt.

I KUs påfølgende møte den 08.12.2017 (KU-sak 052/17) fant imidlertid KU – etter samråd med revisor – at det vil være hensiktsmessig at undersøkelser rundt bruken av hastesaker ikke trekkes inn i den bestilte forvaltningsrevisjon innen vedtaksoppfølging, men at tematikken belyses i et eget notat.

Vedlagt følger notatet vedr. kommunens behandling av hastesaker etter kommuneloven §13. Notatet belyser hver av de fire hastesakene som er funnet for perioden 2014 – 2017.

Fra notatet kan bl.a. følgende oppsummeres:

Kommunelov §13 (hasteparagrafen)	FSK-sak 71/14	FSK-sak ?/14	FSK-sak 33/16	FSK-sak 56/16
Er §13-bruk begrunnet med at avgjørelse er nødvendig?	Nei	Nei	Nei	Nei
Er §13-bruk begrunnet med at KST ikke kan innkalles?	Nei	Nei	Nei	Nei
Er FSK's avgjørelse meddelt KST i påfølgende møte?	Nei	Nei	Ja	Ja

Kommunelov §30 nr.2 (fjernmøter)	FSK-sak 71/14	FSK-sak ?/14		
Imøtekommes kommunelovens krav til fjernmøter?	Ja	Ja		

Videre fremkommer fra FSK-sak 33/16 en indikasjon på at det kan være uklarheter i kommunens reglementer om hvem (altså administrativt eller politisk nivå) som initierer sak til politisk behandling når et selskap kaller inn til eiermøte for valg av medlemmer til styret og bedriftsforsamling.

Om ønskelig kan KU-sekretær i møte veilede om alternative håndteringer av notatet. Om ønskelig er revisor tilgjengelig pr. tlf. ved behandlingen av saken.

Innstilling til vedtak:

(saken legges frem uten innstilling til vedtak)

NOTAT

Til: Kontrollutvalget i Hemnes kommune
Fra: KomRev NORD
Dato: 11.4.2018

BEHANDLING AV HASTESAKER ETTER KOMMUNELOVEN § 13

1. INNLEDNING

Vi viser til kontrollutvalgets vedtak i sak 52/17 *Vedr. skisse til prosjektplan for FR innen «Oppfølging av politiske vedtak»*, fattet under møte 8.12.2017, som lyder: «Kontrollutvalget ber om at de 4 FSK-sakene der hasteparagraf er benyttet, vurderes i et notat i stedet for i en forvaltningsrevisjon. Blant de 4 FSK-sakene, ble FSK-sak 71/14 den 28.11.2014 avholdt som telefonmøte. Kontrollutvalget ber om at det i notatet også blir vurdert om dette er i tråd med regelverket.» Revisor redegjorde i notat til kontrollutvalget datert 24.11.2017 at vi i utarbeidelsen av dette notatet (datert 11.4.2018) vil kartlegge i hvilke tilfeller kommuneloven § 13 er brukt, og om saken er lagt frem på første ordinære kommunestyremøte. Videre vil vi vurdere hvorvidt administrasjonens saksutredning av saker som ble fremmet til hastesaker inneholdt tilstrekkelig informasjon til å sette formannskapet i stand til å vurdere hvorvidt vilkårene for bruken av bestemmelsen var til stede.

Med «FSK-sakene» menes saker truffet av formannskapet. Med «hasteparagraf» menes lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 13 om utvidet myndighet i hastesaker. For spørsmålet om «telefonmøte» er kommuneloven § 30 med tilhørende forskrift relevant.

I det følgende redegjør vi for hvilke krav som følger av kommuneloven § 13 og forskrift om fjernmøter og skriftlig saksbehandling. Vi redegjør også for formannskapets behandling av saker truffet med henvisning til kommuneloven § 13. De fire formannskapssakene er fra perioden 2014 – 2017, og er som følger:

- FSK-sak 71/14 *Tiltak i forbindelse med annonsert nedleggelse av Hemnesferga*, behandlet i møte 18.11.2014 med deltakelse over telefon
- Unummerert FSK-sak uten tittel (Arkivsak-dok 14/000167), behandlet i telefonmøte 28.11.2014
- FSK-sak 33/16 *Valg av medlemmer og varamedlemmer til styret og til bedriftsforsamling Helgeland kraft AS*, behandlet i møte 14.4.2016
- FSK-sak 56/16 *Arctic Race of Norway – mulig tilleggsfinansiering*, behandlet i møte 7.6.2016

Saksprotokollene som vi viser til nedenfor fikk vi oversendt fra kommunens servicekontor, mens vi har funnet saksfremleggene/-dokumentene på Hemnes kommunes hjemmeside. I tillegg har kommunens administrasjon gitt skriftlige redegjørelser for sin saksbehandling i e-post til revisor.

Krav til behandlingen av hastesaker

Kommunestyret treffer vedtak på vegne av kommunen så langt ikke annet følger av lov eller delegasjonsvedtak. Kommuneloven § 13 *Utvidet myndighet i haste-saker* angir at kommunestyret kan selv bestemme at formannskapet eller et fast utvalg skal ha myndighet til å treffe vedtak i saker som skulle vært avgjort av et annet organ, når det er nødvendig at vedtak treffes så raskt at det ikke er tid til å innkalle organet. Melding om vedtak truffet i medhold av kommuneloven § 13 skal forelegges vedkommende organ i neste møte.

Kommuneloven § 13 viser for det første at kommunestyret kan delegere såkalt «hastekompetanse» til et annet organ. I Hemnes kommunes delegasjonsreglement kapittel 2.3.2 *Delegering av myndighet til formannskapet* gis formannskapet myndighet til å «gjøre vedtak i hastesaker når det ikke er mulig å sammenkalle kommunestyret (KL. § 13)»¹.

Det er to vilkår som må være oppfylt for at bestemmelsen skal kunne benyttes. Det må for det første være nødvendig at vedtaket treffes raskt. Det må for det andre ikke være tid til å innkalle organet som har vedtakskompetansen.

Hvorvidt det var *nødvendig* å treffe et vedtak raskt må bero på en konkret vurdering, herunder må det ha betydning hvilke interesser som kunne bli skadelidende om saken måtte avvente ordinær behandling i riktige organ. Det må også gjøres en konkret vurdering av hvorvidt det *ikke er tid til å innkalle* til møte. Kommuneloven § 32 om fastsetting av møter, sakslister og innkalling kan gi veiledning for hva som er for kort tid til å innkalle til ordinær behandling. Ifølge kommuneloven § 32 første ledd skal møte i folkevalgte organer holdes på de tidspunkter som er vedtatt av organet selv, og ellers når organets leder finner det påkrevd eller 1/3 av medlemmene krever det. Kommunestyret har vedtatt en årlig møteplan. Der saken krever behandling før neste berammede møte, vil møtebehandling således kreve avgjørelse fra ordfører eller 1/3 av kommunestyrets medlemmer. Innkalling skal sendes organets medlemmer med «høvelig varsel». I dette ligger at innkallingen må sendes så tidlig at man kan få et mest mulig fulltallig fremmøte. Medlemmene må få vite at møtet skal holdes så tidlig at de enten kan innrette seg etter dette, eller sørge for at varamedlemmer blir varslet tidsnok til å kunne møte. Normalt bør møteinnkallingen være medlemmene i hende senest fire til fem dager i forveien². Det kan ikke oppstilles en konkret regel for hvor mange dager som utgjør «ikke tid til å innkalle», men ovennevnte tilsier at en ukes tid kan være hastverk nok for at hastebestemmelsen får anvendelse. Ikke bare antall dager må tas i betraktning, men også hvilke måneder vedtaket må treffes i. For eksempel må det regnes lengre tid til å innkalle kommunestyret i ferieperioder.

Hemnes kommunes delegasjonsreglement oppstiller et vilkår om at innkalling til kommunestyret «ikke er mulig». Revisor legger til grunn at formuleringen må forstås synonymt med lovens vilkår; «ikke tid».

Melding om vedtaket truffet etter kommuneloven § 13 skal forelegges vedkommende organ i deres neste møte. Hvorvidt dette ble gjort skal fremkomme av møteprotokoll i det første møtet etter at hastesaken ble avgjort.

¹ For redegjørelsen i dette notatet gjelder delegasjonsreglementet vedtatt av kommunestyret 30.8.2012 i sak 12/1060, men delegasjonen er videreført i det reviderte reglementet som ble vedtatt i sak 61/17 under kommunestyrets møte 2.11.2017.

² Jf. NOU 1990:13 s. 375

Krav til fjernmøter

Ifølge kommuneloven § 30 nr. 2 kan en sak som skal behandles av et annet organ enn kommunestyret behandles ved fjernmøte eller ved skriftlig saksbehandling. Avgjørelsen om slik behandling uten ordinært møte kan tas av lederen av organet. Reglene om slik møtebehandling er i *Forskrift om fjernmøter og skriftlig saksbehandling*. Forskriften § 2 foreskriver at alle møtedeltakerne på fjernmøter skal kunne høre og kommunisere med hverandre. Slike eventuelle problemer har revisor ikke mulighet til å avdekke etterlevelsen av, og det vil ikke omtales i notatet. Innkalling til fjernmøter kan skje telefonisk, og om det ikke er tid til utsendelse av saksdokumenter, skal disse refereres i møtet. Fjernmøte kan ikke benyttes ved behandling av saker med opplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt. Krever hensynet til offentlige interesser at møtet holdes for lukkede dører, bør fjernmøte heller ikke benyttes.

2. Formannskapssak 71/14 Tiltak i forbindelse med annonsert nedleggelse av Hemnesferga, behandlet i møte 18.11.2014

Bakgrunn for saken

Samferdselskomiteen i Nordland fylkesting vedtok i februar 2007 at fergeforbindelsen mellom Hemnesberget og Leirvika skulle legges ned som en delfinansiering av Tøventunnelen. Prosjektet med bygging av Tøventunnelen ble vedtatt i februar 2008, arbeidet startet i januar 2010, og tunnelen ble åpnet 22.11.2014. Kommunestyret i Hemnes hadde i siste halvår av 2014 møter 16.9.2014, 4.11.2014 og 9.12.2014.

I en nettartikkel på www.nrk.no fra 2.10.2013³ står det at kommunen, fylkeskommunen og Statkraft «krangler» om hvem som skal betale for båtforbindelse til den veiløse bygda Tvertforlandet/Brennesvik etter at fergeforbindelsen blir lagt ned. Hovedproblemet oppgis å være isbryting på vinterstid – fordi bygdas fem fastboende innbyggere på sommeren bruker egen båt for å komme fra og til bygda.

Ifølge informasjon på Hemnes kommunes nettside arrangerte kommunen et folkemøte om Hemnesferga og framtidige transportløsninger på Hemnesberget 11.6.2014. På dagsordenen sto innlegg fra kommunen, Statkraft og Nordland fylkeskommune, spørsmål/kommentarer fra de tilstedeværende samt en oppsummering om mulige løsninger.

Under sitt møte 16.9.2014 behandlet kommunestyret i Hemnes i sak 31/14 *Transporttilbud i etterkant av planlagt nedleggelse av Hemnesferga*. Det følgende er sitat fra saksfremlegget: «Under behandlingen av sak 20/14, om tiltak ved planlagt nedleggelse av ferga på strekningen Hemnesberget – Hestneset – Brennesvika – Levang vedtok Hemnes kommunestyre i møte 17.6.2014: «Med formål å skaffe et tilfredsstillende transporttilbud til de fastboende på Tvertforlandet når fergetrafikken etter planen opphører fra begynnelsen av november, oppnevner Hemnes kommunestyre en hurtigarbeidende gruppe på 3 personer som har mandat til å forhandle om praktiske og økonomiske transportløsninger.

Forhandlingene skal foregå både mot fylkeskommunen og Statkraft i samarbeid med de fastboende.

Ved utarbeidelsen av løsninger skal også hensynet til de øvrige oppsitterne ivaretas på en best mulig måte.

Dersom dialogen med Statkraft om å bidra økonomisk til en omforent løsning ikke fører fram innen 1. september 2014, bør en sak om rettslig oppfølging av isbryteravtalens fortsatte gyldighet forberedes for kommunestyret.

Som medlemmer av arbeidsgruppen velges; Ordfører, Varaordfører og Ørnulf Skjæran.»

[...]

Vurdering: [...] Vi kan som utgangspunkt fastslå at opprettholdelsen av fergeruta i fylkeskommunal regi når Tøven-tunnelen åpner, ikke vil bli prioritert av fylkespolitikkerne. Det haster derfor å finne en løsning på transportbehovet for kommende vinter da fergeruta etter planen legges ned fra begynnelsen av november.»

Vedtak i kommunestyresak 31/14: «[...] 5) Hemnes kommune ber Nordland fylkeskommune drive ferga fram til 1. april 2015 [...].»

«Aksjonsgruppa mot nedleggelse av Hemnesferga» ble etablert i februar 2014. På aksjonsgruppas Facebook-side ble det 2.10.2014 lagt ut et innlegg om kronerulling til

³ https://www.nrk.no/nordland/bor-i-veilos-bygd_-mister-ferga-1.11275765

advokatbistand. Informasjonen i innlegget tolker revisor til at aksjonsgruppa ønsket å få gjort en juridisk vurdering av saksbehandlingen i forbindelse med nedleggingen av fergesambandet.

Fylkestinget i Nordland fylkeskommune behandlet under møte 13.10.2014 interpellasjonssak 91/2014 *Interpellasjon fra Marius Meisfjord Jøsevold, SV – Utsett nedleggelsen av Hemnesferja*. Interpellasjonen var som følger:

«Ferja mellom Leirvika og Hemnesberget er vedtatt nedlagt fra 1. november, eller fra den dagen Tovetunnelen åpner. På bakgrunn av en rekke uklarheter når det gjelder erstatning for ferjetransporten er det ønskelig at nedleggingen blir utsatt til alle sider av saksbehandlingen er avklart.

For det første ble ikke Hemnes kommune bedt om å uttale seg om saken før fylkestinget gjorde sine vedtak. Alt taler for at Hemnes kommune er part i saken ettersom ferja trafikkerer innenfor kommunegrensene.

For det andre er det ikke avklart hvilket tilbud de fastboende i Hestneset/Brennesvik-området skal få vinterstid. Fylkets tilbud kan føre til at folk ikke kommer seg til butikk i løpet av tre-fire måneder.

For det tredje er det ikke avklart hvilket ansvar Statskraft har når det gjelder isbryting på fjorden etter at ferja tas ut av drift.

4632 personer har skrevet under på et krav om at ferja må fortsette å trafikkere også etter at Tovetunnelen er åpnet. Noe som viser at ferja betyr mye for langt flere enn de få som bor rundt fjorden.

Med bakgrunn i dette vil jeg gjerne at fylkesråden gir svar på følgende problemstilling:

· Vil fylkesråden bidra til at nedleggingen av ferjedriften utsettes til de nevnte spørsmål er blitt avklart»

Fylkesråd for samferdsel Tove Mette Bjørkmo svarte som følger til interpellasjonen «[...] *Åpning av Tovenprosjektet nærmer seg og det står fast at ferjesambandet Hemnesberget - Leirvika legges ned når Tovetunnelen åpner den 22. november.*

Transportbehovet for de 4-5 fastboende på Hestneset/Brennesvika har vært vurdert separat.

Etter gjennomførte avklaringer med Hemnes kommune er det nå klart at de fastboendes transportbehov mellom Hemnes og Tvertforlandet skal dekkes gjennom et båttilbud i regi av fylkeskommunen. Her legges det opp til behovsstyrte turer morgen og ettermiddag to dager i uken. Fartøyet som skal betjene Tvertforlandet kan ikke gå i is.

For ordens skyld nevnes at ruteplanen nå er ute på høring hos Hemnes kommune, med høringsfrist 15. oktober. Grunnen til at forslag til ruteplan ikke er kommet før nå har vært at Hemnes kommune selv ba om å få utsatt vår behandling, inntil de fikk vurdert om kommunen selv skulle ivareta transportbehovet, slik avklaring forelå først i september.

Når det gjelder isproblematikken har Nordland fylkeskommune meddelt at vi ikke er part i saken. Dette er en sak mellom Hemnes kommune, Statskraft og eventuelt berørte grunneiere, Fylkeskommunen sitt syn er gjort kjent for kommunen.»

Hemnes kommunes rådmann opplyste i e-post til revisor 9.3.2018 at interpellasjonen fra Marius Jøsevold ikke inneholdt nye momenter ut over det kommunen allerede i flere møter hadde drøftet med fylkeskommunen. Ettersom fylkesråd for samferdsel i sitt tilsvarende sto fast på at fergesambandet skulle nedlegges slik planlagt, fant ikke administrasjonen i Hemnes kommune at det var relevant å fremme en ny sak for kommunestyret. Rådmannen påpekte i sin redegjørelse at kommunen brukte store ressurser på å få til en varig løsning for oppsitterne på Tvertforlandet – en løsning som også skulle være operativ når fjorden er islagt. Men en løsning var ikke mulig å få til fordi Nordland fylkeskommune, ifølge rådmannen, ikke var villig til å bevilge nok ressurser og fartøy med isbrytende egenskaper.

Fra protokoll etter kommunestyrets møte 4.11.2014 står det om referatsak 12/14 *Høringsuttalelse båt rute Hemnesberget* at ordfører holdt en lengre orientering hvor han blant annet redegjorde for møte med Samferdselsdepartementet hvor to medlemmer av den nevnte aksjonsgruppa var invitert med på kommunes regning, møter/dialog med Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Næringsdepartementet, Statkraft, stortingsrepresentanter, Advokatfirmaet Lund & Co, fylkesrådet og gruppelederne i fylkestinget.

I en artikkel i Avisa Hemnes 18.11.2014⁴ opplyses det om at aksjonsgruppa nylig har fått en juridisk vurdering av sakskomplekset fra 1993 og til 2014. Ifølge nettartikkelen er konklusjonen i den juridiske vurderingen at viktige prosedyrer trolig ikke har blitt fulgt i saksbehandlingen. Vedtaket fra 2007 vurderes som ugyldig fordi Hemnes kommune ikke var høringspart. I fylkeskommunens sakspapirer fra 1993 legges det til grunn at fergesambandet skal bestå inntil det er «kommet en bru». Aksjonsgruppa mener derfor at en nedleggelse av fergesambandet verken er utredet eller vedtatt. Ordfører er sitert på at Hemnes kommune har sendt klage til både fylkeskommunen og Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Rana Blad publiserte 27.11.2014⁵ en artikkel om forhandlingene i Rana tingrett. Ifølge artikkelen gjorde prosessfullmektige Johanne Eide Joyce fra Advokatfirmaet Lund & co rede for hvorfor kommunen mener nedleggelsen er ugyldig:

- Fylkeskommunen gir ikke beboerne på Tvertforlandet et tilfredsstillende transporttilbud når fergesambandet er avvirket, slik tidligere fylkes- og stortingsvedtak har forutsatt.
- Hemnes kommune har ikke blitt hørt forut for nedleggelsen.

Revisor fikk opplyst fra rådmannen at konklusjonen i den juridiske vurderingen, så langt han kjenner til, hadde ingen betydning for kommunens vurdering av saken. Dette fordi den juridiske vurderingen gikk nokså langt i å gjøre politiske vedtak juridisk forpliktende – et syn som kommunen ikke delte. Den juridiske vurderingen ble overlevert kommunen fra aksjonsgruppa uten at kommunen hadde bedt om å få den. Ifølge rådmannen var det ikke administrasjonen, men ordføreren, som hasteinnkalte formannskapet til møte.

Saksprotokoll

Vi har ikke mottatt sakspapirer for denne saken, bare saksprotokoll. Innholdet i protokollen refereres i sin helhet i det følgende.

Møtebehandling: Saken ble tatt opp i møte.

Håkon Økland orienterte. Det ble avholdt telefonmøte med Advokatfirmaet Lund og co.

Formannskapet satte frem følgende forslag:

Vedtaket fattes i medhold av kommunelovens § 13.

Rådmannen gis fullmakt til å bringe beslutningen om nedleggelse av Hemnesferga for retten med krav om midlertidig forføyning.

Kostnadene finansieres ved Statkraftmidlene som opprinnelig var tiltenkt transport av stein til sjeteen på Bjerka men som ble omdisponert.

⁴ <http://avisahemnes.no/side/47953/art/51625/Hemnesferga+til+retten.html>

⁵ <https://www.ranablad.no/sjoslag-om-hemnesferja-i-retten/s/5-42-6208>

Votering:

Formannskapet sitt forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt

Vedtak:

Vedtak er fattet i medhold av kommunelovens § 13.

Rådmannen gis fullmakt til å bringe beslutningen om nedleggelse av Hemnesferga for retten med krav om midlertidig forføyning.

Kostnadene finansieres ved Statkraftmidlene som opprinnelig var tiltenkt transport av stein til sjeteen på Bjerka men som ble omdisponert.

Om behandling ved fjernmøte

Kommunens advokat deltok i møtet over telefon, mens organet og kommunens administrasjon var fysisk til stede i møterommet. Det kan leses av saksprotokollen at saken ble tatt opp i møtet og at kommunens saksbehandler orienterte.

Organets begrunnelse for vurdering av vedtakets nødvendighet

Formannskapets begrunnelse for vurdering av vedtakets nødvendighet framkommer ikke av foreliggende dokumentasjon. Revisor finner av saksprotokollen i FSK-saken som vi redegjør for på neste side at det ble rettet krav om midlertidig forføyning 19.11.2014 – dagen etter at FSK-sak 71/14 ble behandlet.

Organets begrunnelse for vurdering om at det ikke var tid til å kalle inn kommunestyret

Formannskapets begrunnelse for vurdering om at det ikke var tid til å kalle inn kommunestyret framkommer ikke av foreliggende dokumentasjon.

Melding til kommunestyret

Revisor har gått gjennom protokollene fra de påfølgende kommunestyremøtene (9.12.2014, 10.2.2015, 28.4.2015 og 16.6.2015), og kan ikke se at kommunestyret er orientert om formannskapets hastevedtak.

Oppsummering

FSK-sak 71/14 ble ikke saksbehandlet og fremmet av administrasjonen som en hastesak etter kommuneloven § 13. Formannskapet behandlet saken med advokatens deltakelse over telefon, og administrasjonen opplyste utvalget om saken i innledningen til møtet. Tidspunktet for nedleggelse av fergesambandet har vært kjent i lang tid og blitt drøftet i og behandlet av flere fora. Det gis i foreliggende dokumentasjon ingen konkret begrunnelse for organets vurdering av sakens nødvendighet og om at det ikke var tid til å innkalle kommunestyret. Revisor kan ikke finne at kommunestyret har blitt orientert om formannskapets vedtak.

3. Unummerert formannskapssak uten tittel (Arkivsak-dok 14/00167), behandlet i telefonmøte 28.11.2014

Vi har ikke mottatt sakspapirene for denne saken, bare saksprotokoll. Informasjon gitt i saksfremlegget fremkommer av protokollen.

Saksprotokoll

[...] *Innkalling pr. telefon, e-post og SMS.*

Saksfremlegg: På bakgrunn av formannskapets vedtak i sak 71/14 om å gi rådmannen fullmakt til å bringe nedleggelsen av Hemnesferga for retten med krav om midlertidig forføyning mot Nordlandfylkeskommune, ble dette gjort av Advokatene Lund og Co den 19.11.2014 på vegne av Hemnes kommune.

Retten tok kravet opp ved muntlig forhandling den 26.11.2014, og kjennelsen ble kunngjort den 27.11.2014 der kommunen ikke fikk medhold i saken av prosessuelle grunner.

Lund og co oversendte sin vurdering av en anke den 28.11.14 kl. 11:21 med anmodning om et svar fra kommunen samme dag. Formannskapet ble derfor innkalt på kort varsel til telefonmøte kl. 14:00, og vurderingen fra Lund og Co ble sendt medlemmene på e-post i forkant av møtet.

Møtebehandling: Samtlige faste medlemmer stilte på telefonmøte. Saken ble behandlet etter kommunelovens § 13.

Ordfører orienterte om saken. Samtlige medlemmer konkluderte med at det ikke var ønskelig å anke kjennelsen.

Formannskapet fremmet følgende forslag til vedtak:

Hemnes kommune anker ikke Rana tingrett sin kjennelse i sak 14-186911TVI-RANA ang. kommunenes krav om midlertidig forføyning mot Nordlandfylkeskommune der kommunens sak om opprettholdelse av Hemnesferga ble avvist.

Vedtak (enstemmig):

Hemnes kommune anker ikke Rana tingrett sin kjennelse i sak 14-186911TVI-RANA ang. kommunenes krav om midlertidig forføyning mot Nordlandfylkeskommune der kommunens sak om opprettholdelse av Hemnesferga ble avvist.

Om behandling ved fjernmøte

Formannskapet behandlet saken ved fjernmøte, og innkalling ble gjort per telefon/e-post/SMS.

Organets begrunnelse for vurdering av vedtakets nødvendighet

Det framkommer ingen eksplisitt redegjørelse for formannskapets vurdering av vedtakets nødvendighet.

Organets begrunnelse for vurdering om at det ikke var tid til å kalle inn kommunestyret

Det er i saksfremlegget redegjort for at kommunens advokat ønsket tilbakemelding om en eventuell anke av rettens kjennelse samme dag som deres vurdering forelå.

Melding til kommunestyret

Revisor har gått gjennom protokollene fra de påfølgende kommunestyremøtene (9.12.2014, 10.2.2015, 28.4.2015 og 16.6.2015), og kan ikke se at kommunestyret er orientert om formannskapetets hastevedtak.

Oppsummering

Saken ble ikke saksbehandlet og fremmet av administrasjonen som en hastesak etter kommuneloven § 13. Formannskapet behandlet saken som fjernmøte. Innkalling ble gjort per telefon/e-post/SMS og advokatens vurdering (saksdokumentene) ble sendt medlemmene i e-post i forkant av møtet. Det framkommer av saksprotokollen at kommunens advokat har bedt om en tilbakemelding fra kommunen samme dag som de mottok advokatens juridiske vurdering, men det er i den foreliggende dokumentasjonen ikke eksplisitt redegjort for formannskapetets begrunnelse for vurdering av vedtakets nødvendighet og om at det ikke var tid til å kalle inn kommunestyret. Revisor kan ikke finne at kommunestyret har blitt orientert om formannskapetets vedtak.

4. Formannskapssak 33/16 Valg av medlemmer og varamedlemmer til styret og til bedriftsforsamling Helgeland kraft AS, behandlet i møte 14.4.2016

Kommunen har journalført brev fra Helgeland Kraft AS 29.1.2016. I brevet, som er datert 25.1.2016, opplyses det om at det skal velges styremedlemmer til Helgeland Kraft AS under bedriftsforsamlingens førstkommende møte 21.4.2016. Kommunestyret i Hemnes hadde møter 11.2. og 28.4.2016.

Saksfremlegg

Rådmannens innstilling: Saken legges frem uten forslag til innstilling.

Bakgrunn for saken: Viser til vedlagte skriv fra Helgeland Kraft AS. [...]

Det er kommunestyret som fremmer kommunens innstilling til bedriftsforsamlingen.

Valgene må skje før førstkommende møte i bedriftsforsamlingen i Helgeland kraft AS 21.04.2016.

I den forbindelse må saken behandles i formannskapet etter kommunelovens § 13, utvidet myndighet i haste-saker. [...]

Saksprotokoll

Vedtaket: Hemnes kommune fattet følgende vedtak etter kommunelovens § 13:

Styret

Som medlem til styret velges: Rune Trettbakk

Som varamedlem til styret velges: Bjørn-Terje Nilssen

Bedriftsforsamling

Som medlem til bedriftsforsamlingen velges: Chris-Erik Haugli

som varamedlem til bedriftsforsamlingen velges: Vidar Lenningsvik.

Administrasjonens begrunnelse for vurdering av vedtakets nødvendighet

Administrasjonen har i saksfremlegget ikke gitt en eksplisitt begrunnelse for vurderingen av vedtakets nødvendighet.

Administrasjonens begrunnelse for vurdering om at det ikke var tid til å kalle inn kommunestyret

Administrasjonen gir ingen eksplisitt begrunnelse for sin vurdering om at det ikke var tid til å kalle inn kommunestyret, men viser til vedlagte skriv fra Helgeland Kraft AS hvor det opplyses om frist for å melde inn kommunens styremedlemmer.

Melding til kommunestyret

Førstkommende kommunestyremøte etter formannskapets vedtak var 28.4.2016. Under dette møtet, i referatsak 17/16, fikk kommunestyret seg forelagt *Saksprotokoll F-sak 33/16 – Valg av medlemmer og varamedlemmer til styret og til bedriftsforsamling Helgeland Kraft AS.*

Oppsummering

FSK-sak 33/16 ble av administrasjonen saksbehandlet og fremmet som en hastesak etter kommuneloven § 13. Revisor finner at administrasjonens saksutredning inneholdt tilstrekkelig informasjon til å sette formannskapet i stand til å vurdere hvorvidt vilkårene for bruk av hasteparagrafen var til stede, men at administrasjonen ikke har gitt en konkret begrunnelse for sin vurdering av vedtakets nødvendighet. Vurderingen som administrasjonen la til grunn for at det ikke var tid til å kalle inn kommunestyret er, som revisor forstår det, at valgene av kommunens representanter til Helgeland Kraft AS sitt styre og bedriftsforsamling måtte gjøres før 21.4.2016. Av foreliggende dokumentasjon framkommer det imidlertid at kommunen allerede 29.1.2016 var kjent med denne fristen. Kommunestyret har blitt forelagt saksprotokoll fra formannskapets behandling av hastesaken som orienteringssak i sitt førstkommende møte etter at vedtaket ble fattet.

5. Formannskapssak 56/16 Arctic Race of Norway – mulig tilleggfinansiering, behandlet under møte 7.6.2016

Administrasjonens redegjørelse for bakgrunnen for saken

I de påfølgende avsnittene refererer revisor administrasjonens redegjørelse for bakgrunnen for saken.

Kommunens prosjektleder hadde en tid, i påvente av at forpliktende avtaler om sponsormidler ble inngått, bedt Arenaprodusenten om utsettelse på en endelig tilbakemelding. Det ble i slutten av mai avklart at de ønskede sponsoravtalene ikke ville komme på plass. Derfor måtte kommunen gi en lovnad til Arenaprodusenten at formannskapet senest 7.6.2016 ville fatte et vedtak om å bevilge eller ikke bevilge en underskuddsgaranti. Arenaprodusenten hadde lovet sine underleverandører endelig tilbakemelding denne datoen. Uten en underskuddsgaranti kunne ikke kommunen opprettholde sin reservasjon av utstyr. Samtidig ville kommunen få store økonomiske forpliktelser til produsenten om de måtte avbestilles på bakgrunn av manglende sponsormidler. Uten endelig svar kunne kommunen heller ikke fortsette innsalget av barteravtaler, da det ikke ville være en storskjerm å bytte tjenester mot.

Hemnes kommunes delegasjonsreglement omfatter ikke bevilgninger til allmenne formål fra fond. Vedtaket i formannskapssak 56/16 vedrører en bevilgning etter kommunestyrets vedtak om forvaltningen av midler fra utbyggingsavtalen for Røssåga, jf. kommunestyresak 15/13 18.4.2013 pkt. b: *«Formannskapet har myndighet til å bevilge inntil 1 mill. kroner pr. tiltak. Større beløp skal behandles av kommunestyret etter innstilling fra formannskapet.»*

Formannskapet vedtok i sak 14/16 den 21.1.2016 å bevilge kr 750 000 som kommunalt bidrag til gjennomføringen av Arctic Race of Norway. Rådmannen opplyste at dersom en tilleggsgaranti på kr 400 000 er å anse som en ordinær bevilgning, skulle denne vært behandlet av kommunestyret. Dette fordi det samlede beløpet til prosjektet med denne tildelingen oversteg grensen på 1 million kroner som formannskapet har delegert myndighet til å bevilge.

Administrasjonen i Hemnes kommune anså at det var innenfor formannskapets fullmakter å fatte vedtak om tilleggsbevilgningen i sak 56/16, og vurderte ikke å fremme den til behandling som en hastesak etter kommuneloven § 13. I forbindelse med revisors utarbeidelse av dette notatet uttalte rådmannen at det er administrasjonens vurdering at, fordi ordfører sitt forslag om å behandle saken etter kommunelovens § 13 ble vedtatt, ble saken behandlet i tråd med kommunestyret sitt delegasjonsvedtak i sak 15/13. Ut fra kommunens forpliktelser til sine avtaleparter og den økonomiske risikoen som ville fulgt av å utsette å fatte en beslutning, var det etter rådmannens vurdering grunnlag for å benytte kommunelovens § 13.

Saksfremlegg

Det står ingenting i sakspapirene til sak 56/16 om å behandle saken som hastesak. Vedlagt sakspapirene er kontrakt med Arctic Race of Norway (ARN), signert 6.4.2016 av ordfører. Avtalen trådte i kraft 1.1.2016. Kommunen skulle være målsted for etappe 12.-13.8.2016.

Rådmannens innstilling:

Hemnes kommune v/formannskapet godkjenner en «underskudds garanti» på inntil kr. 400 000.- til planlegging, gjennomføring og oppfølging av tiltak vedrørende sykkeløpet Arctic

Race of Norway i august 2016 slik som beskrevet i saken. Evt. Ekstrakostnader dekkes inn av midler fra utbyggingsavtalen for Røsshåga – formål allmennheten.

Saksutredning:

Det er tidligere bevilget 750.000 kroner til gjennomføringen av Arctic Race i Hemnes, og Rådmannen har fått mandat til å disponere disse etter behov. [...]

Arrangementet på Korgfjellet og storskjerm i Korgen er beregnet å koste ca kr. 400.000. Disse kostnadene er ikke dekket inn gjennom budsjettet på kr. 750.000. Det vil i tiden frem over derfor jobbes intenst mot andre mulige sponsorer samtidig som vi håper å redusere kostnadene gjennom reforhandling av avtalene med arenaprodusenten og andre.

[...] De økonomiske utfordringene med arrangementet kan synes overkommelige men usikkerheten rundt dette gjør det vanskelig å arbeide videre uten at vi har en trygghet for at vi kan håndtere kostnadene. For å kunne fortsette arbeidet med organisering av arrangementet og arbeid mot sponsorene uten å måtte avlyse inngåtte avtaler og arrangement ber vi om at det stilles en underskuddsgaranti på kr. 400.000 til arrangementet.

Det er et klart og overordnet mål at man skal jobbe mot å unngå å bruke garantien!

Vurdering:

Arctic Race of Norway gir kommunen en unik mulighet til å profilere seg både regionalt, nasjonalt og internasjonalt, og det gir muligheten til å vise at vi er i stand til å gjennomføre store arrangement.

Arbeidet er godt i gang, men uten underskuddsgaranti, er det vanskelig å fortsette arbeidet med Korgfjellarrangementet. Dermed faller store deler av grunnlaget for barteravtaler og sponsorinntekter bort, noe som kan resultere i at kommunen selv må betale for nødvendig tiltak i henhold til kontrakten med ARN.

Konsekvensen vil bli at vi bruker enda mer penger til tekniske løsninger, siden dette uansett er påkrevd i forhold til kontrakten med ARN, uten at vi får igjen noe i form av god omdømmebygging hvis arrangementet på Korgfjellet må reduseres til et minimum.

Konklusjon:

Hemnes kommune v/ formannskapet bør godkjenne inntil kr. 400 000, - i underskuddsgaranti til planlegging, gjennomføring og oppfølging av tiltak i knyttet til Arctic Race. Evt. kostnader dekkes inn av midler fra utbyggingsavtalen for Røssåga – formål allmenheten.

Saksprotokoll

Møtebehandling

Rådmannen orienterte.

Møtet ble lukket jf. kommuneloven § 31 pkt. 4 og 5.

Tord Johansen satte frem følgende forslag: Det innkalles til et ekstraordinært kommunestyremøte onsdag 15.06.19⁶ kl 1900 - sak Arctic Race of Norway.

⁶ Revisor forutsetter at årstallet 2019 er en skrivefeil i protokollen, og at formannsmedlemmet fremmet forslag om et ekstraordinært kommunestyremøte 15.6.2016.

Ordfører satte frem følgende forslag: Saken blir behandlet etter Kommunelovens § 13 – Utvidet myndighet i haste-saker.

Votering

Det ble først votert over Tord Johansen sitt forslag – Forslaget falt med 4 mot 3 stemmer.

Rådmannens forslag til vedtak med ordfører sitt tillegg om bruk av hasteparagraf ble vedtatt med 6 mot 1 stemme.

Vedtak

Hemnes kommune fattet følgende vedtak etter kommunelovens § 13:

Hemnes kommune v/ formannskapet godkjenner en «underskudds garanti» på inntil kr. 400 000.- til planlegging, gjennomføring og oppfølging av tiltak vedrørende sykkelløpet Arctic Race of Norway i august 2016 slik som beskrevet i saken. Evt. Ekstakostnader dekkes inn av midler fra utbyggingsavtalen for Røssåga – formål allmenheten.

Organets begrunnelse for vurdering av vedtakets nødvendighet

Sak 56/16 ble ikke saksbehandlet og fremmet fra administrasjonen som en hastesak. Beslutningen ble fattet av formannskapet, men det gis i foreliggende dokumentasjon ingen eksplisitt begrunnelse for organets vurdering av vedtakets nødvendighet.

Organets begrunnelse for vurdering om at det ikke var tid til å kalle inn kommunestyret

Det gis i foreliggende dokumentasjon ingen redegjørelse for formannskapets begrunnelse for vurderingen om at det ikke var tid til å kalle inn kommunestyret.

Melding til kommunestyret

Førstkommende kommunestyremøte etter formannskapets vedtak var 23.6.2016, og i dette møtet ble kommunestyret forelagt referatsak 19/16 Saksprotokoll F-sak 56/16 – Arctic Race of Norway – mulig tilleggsfinansiering.

Oppsummering

FSK-sak 56/16 ble ikke saksbehandlet og fremmet av administrasjonen som en hastesak etter kommuneloven § 13, men som en ordinær sak til et formannskapsmøte som ble avholdt etter oppsatt møteplan. Forslag om behandling etter hasteparagrafen ble fremmet av ordfører under utvalgets behandling av saken. Det gis i foreliggende dokumentasjon ingen eksplisitt begrunnelse for vedtakets nødvendighet eller at det ikke var tid til å innkalle til møte i kommunestyret, men ifølge administrasjonens redegjørelse til revisor framgår det at kommunen hadde forpliktet seg til å gi Arenaprodusenten tilbakemelding om finansiering samme dag som formannskapet avholdt sitt møte. Kommunestyret har blitt forelagt saksprotokoll fra formannskapets behandling av hastesaken som orienteringssak i sitt førstkommende møte etter at vedtaket ble fattet.

6. Samlet oppsummering og vurdering

Av foreliggende dokumentasjon finner revisor at tre av de fire hastesakene som formannskapet har behandlet i perioden 2014 – 2017 ikke ble saksbehandlet/fremmet av administrasjonen som hastesaker etter kommuneloven § 13. I disse tre sakene ble det først under møtebehandlingen fremmet forslag fra ordfører eller formannskapet om å fatte et hastevedtak. FSK-sak 33/16 er av administrasjonen fremmet for behandling som en hastesak.

Revisor finner at det ikke for noen av de fire sakene er dokumentert at administrasjonen eller formannskapet har gjort en konkret vurdering av vedtakets nødvendighet, jf. kommuneloven § 13. Det er revisors vurdering at administrasjonens saksutredning i FSK-sak 33/16 *inneholder tilstrekkelig informasjon* til å sette formannskapet i stand til å vurdere hvorvidt vilkårene for bruk av hasteparagrafen var til stede.

Revisor finner at det i tre av de fire sakene ikke er dokumentert at administrasjonen eller formannskapet har gjort en vurdering om at vedtak må treffes så raskt at det ikke er tid til å innkalle til møte i kommunestyret, jf. kommuneloven § 13. I den fjerde saken (FSK-sak 33/16), der administrasjonen har vist til at det haster med å fatte et vedtak, vurderer revisor at administrasjonens saksutredning *inneholder tilstrekkelig informasjon* til å sette formannskapet i stand til å vurdere hvorvidt vilkårene for bruk av hasteparagrafen var til stede. Revisor finner imidlertid at administrasjonen i over to måneder var kjent med fristen om å velge styremedlemmer til Helgeland Kraft AS. Revisor vurderer at forholdene rundt FSK-sak 33/16 *ikke oppfyller* vilkårene for bruk av hastebestemmelsen i kommuneloven.

For de to hastesakene som formannskapet behandlet i 2014 vurderer revisor at administrasjonen *ikke har oppfylt* kravet om at melding om vedtak truffet etter kommuneloven § 13 skal forelegges kommunestyret i deres neste møte. I de to hastesakene som ble behandlet i 2016 vurderer vi at administrasjonen *har oppfylt* dette kravet.

På bakgrunn av foreliggende dokumentasjon vurderer revisor at kommunen, i de to aktuelle tilfellene, *har oppfylt* forskriftskravene til gjennomføring av fjernmøter, jf. forskrift om fjernmøter og skriftlig saksbehandling § 2.

Med vennlig hilsen

Lene Zahl Johnsen e.f.
Forvaltningsrevisor